

โครงการสินค้าเกษตร และบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

คำนำ

คู่มือ โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 นี้ จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติงานและสร้างความเข้าใจที่ตรงกันให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ในการขับเคลื่อนนโยบายยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ภายใต้หลักการ "ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้" เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งอย่างยั่งยืน

การดำเนินงานในปี 2569 มุ่งเน้นไปที่การพัฒนาการจัดเก็บและเชื่อมโยงข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงระดับพื้นที่เป็นสำคัญ เน้นในการสร้างรากฐานทางข้อมูลที่เป็นเอกภาพ และเป็นปัจจุบัน ซึ่งจะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการบูรณาการทำงานร่วมกันและใช้ข้อมูลประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายควบคู่กันไป โครงการฯ ยังคงให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการรายสินค้าที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาด เพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพผลผลิตให้จำหน่ายได้ในราคาที่เหมาะสม โดยมี เป้าหมาย (Output) ที่ชัดเจนคือ การเพิ่มจำนวนท้องถิ่นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น และมีฐานข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ชุด การขับเคลื่อนโครงการ อาศัย กลไกการมีส่วนร่วมแบบบูรณาการของทุกภาคส่วนในท้องถิ่น เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ที่เป็นรูปธรรม โดยผลที่คาดว่าจะได้รับ (Outcome) ที่สำคัญที่สุดคือ รายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้นภายในปี 2570 อันเป็นการยกระดับคุณภาพชีวิตและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคการผลิตอย่างยั่งยืน

สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือฉบับนี้จะเป็นประโยชน์และอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานเพื่อบรรลุเป้าหมายได้เป็นอย่างดี

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรมยั่งยืน
พฤษภาคม 2568

	หน้า
คำนำ	1
สารบัญ	2
ส่วนที่ 1 โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	3
• หลักการและเหตุผล	3
• วัตถุประสงค์	5
• เป้าหมาย	5
• ขั้นตอนการดำเนินงาน	5
• ตัวชี้วัด	7
• ผลผลิต (Output)	7
• ผลลัพธ์ (Outcome)	7
• ผลที่คาดว่าจะได้รับ	8
• ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ	8
• ระยะเวลาดำเนินการ	8
• หน่วยงานรับผิดชอบ	9
ส่วนที่ 2 แนวทางการดำเนินงาน	10
• กลไกการบริหารโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง	10
• การขับเคลื่อนงานของหน่วยงาน	14
• หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569	18
• กรอบแนวทางการคัดเลือกและจำแนกประเภทกลุ่มสินค้าและบริการ	20
• การรายงานผลการดำเนินงาน	21
• การติดตามและประเมินผลโครงการฯ	22
• การสรุปและการวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน	23
• แผนปฏิบัติงาน	25
ภาคผนวก	27

โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. หลักการและเหตุผล

การขับเคลื่อนการเกษตรมูลค่าสูง เป็นการดำเนินงานสำคัญในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นด้านการเกษตร ที่มุ่งเน้นการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตในภาคเกษตรไปสู่สินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง การเพิ่มขีดความสามารถของชุมชนท้องถิ่นในการพัฒนา สามารถสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรสามารถพึ่งพาและจัดการตนเองได้ ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 เน้นการเพิ่มศักยภาพของภาคการผลิต รวมถึงเร่งยกระดับคุณภาพ มาตรฐานสินค้าและบริการหลักของไทยให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และการเปลี่ยนแปลงห่วงโซ่มูลค่าโลก อาทิ ต้องเผชิญกับความท้าทายจากความผันผวนของตลาดโลก การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และข้อกำหนดด้านมาตรฐานสินค้าเกษตรสากล โดยมุ่งเป้าในการยกระดับภาคการเกษตรสู่การผลิตสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูงที่ใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีในการเพิ่มผลิตภาพ ลดการพึ่งพาทรัพยากรธรรมชาติ และเพิ่มมูลค่าให้กับผลผลิตสู่อุตสาหกรรมอาหารมูลค่าสูง และนโยบายหลักของรัฐบาลด้านการสร้างรายได้ภาคการเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและผลิตภาพของภาคการเกษตร ซึ่งการมีข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง และทันสมัยเกี่ยวกับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง จึงเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผนการผลิต และส่งเสริมการตลาดอย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่ไปกับการวางรากฐานในการสร้างหรือพัฒนาระบบนิเวศทางการเกษตรที่เอื้ออำนวยต่อการผลิตสินค้าเกษตรภายในท้องถิ่นนั้นๆ ให้เกิดประสิทธิภาพ มีคุณภาพที่ดีเพียงพอต่อความต้องการของตลาด และขายได้ในราคาที่เหมาะสม ผลต่อการสร้างรายได้ให้เกษตรกรผู้ผลิตสินค้าได้อย่างเพียงพอ ส่งผลให้สามารถสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรจนพึ่งพาและจัดการตนเองได้

ที่ผ่านมากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้ดำเนินนโยบายยกระดับการผลิตสินค้าเกษตร เสริมศักยภาพเกษตรกร ผลักดันส่งเสริมเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร สร้าง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยมอบหมายให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์บูรณาการแผนงานและงบประมาณเพื่อขับเคลื่อนนโยบายดังกล่าวในระดับพื้นที่ (ท้องถิ่น) ส่งเสริมให้เกษตรกรในพื้นที่สามารถวิเคราะห์ศักยภาพและโอกาส วางแผนการผลิต ตลอดจนเข้าถึงนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อยกระดับการผลิตของกลุ่มเกษตรกร เพิ่มมูลค่าของสินค้าเกษตรและบริการเชิงสร้างสรรค์ การบริหารงาน การมีส่วนร่วมตั้งแต่ในระดับพื้นที่และส่วนกลางในการขับเคลื่อนและพัฒนา

เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ โดยกำหนดพื้นที่นำร่อง ไม่น้อยกว่า 500 ท้องถิ่น ภายในปี 2570 กลไกการขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการ มูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีจำนวน 4 คณะ ได้แก่ 1.คณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการฯ 2.คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบาย สินค้าเกษตรและบริการฯ ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ 3.คณะทำงาน ขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการฯ ด้านปศุสัตว์ และ 4.คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบาย สินค้าเกษตรและบริการฯ ด้านประมง ทั้งนี้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินงาน โดยมอบหมายให้กองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและ เกษตรกรรมยั่งยืน (กนท.) เป็นฝ่ายเลขานุการ ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกบูรณาการการทำงาน เพื่อให้มีการกำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนและจำแนกประเภทกลุ่มสินค้าและบริการเพื่อ พัฒนายกระดับสินค้า และประสานการจัดทำแผนพัฒนารายสินค้า บูรณาการความร่วมมือนำแผน สู่การปฏิบัติในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการดำเนินงานเป็นทิศทางเดียวกันในภาพรวมของหน่วยงาน ในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สำหรับในปี 2569 จากข้อค้นพบ อุปสรรค ผลการวิเคราะห์ จากการดำเนินงานในปี 2567-2568 พบว่า มีปัญหาในการจัดการข้อมูล การเรียกใช้ข้อมูลหรือ การนำข้อมูล มาอ้างอิงในการทำงาน/มาใช้ในการปรับปรุงแผนการพัฒนารายสินค้า/มาวิเคราะห์ และกำหนดแนวทางการบูรณาการสู่การปฏิบัติในพื้นที่ที่ยังไม่มีประสิทธิภาพ บางครั้งไม่ทันต่อการ ใช้ประโยชน์ของข้อมูล และในปี 2567 เป็นการดำเนินงานโดยยังไม่มียงบประมาณเฉพาะ ใช้วิธีการ ประสานความร่วมมือกับศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการสื่อสาร สป.กษ. จัดทำ web page <http://500tb.moac.go.th> ในการบันทึกข้อมูลเพื่อสนับสนุนในการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรและ บริการมูลค่าสูง ซึ่งมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่จัดเก็บข้อมูล ความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อการนำ ข้อมูลมาวิเคราะห์ เนื่องจากมีปริมาณข้อมูลจำนวนมากทั้งข้อมูลพื้นฐาน ข้อมูลรายได้เกษตรกร (ก่อน-หลัง) เข้าร่วมโครงการ และข้อมูลด้านการตลาด

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เล็งเห็นถึงความจำเป็นในการจัดเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและ บริการมูลค่าสูง เพื่อให้สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รวบรวมข้อมูลที่สำคัญ ข้อมูล ที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันในการวิเคราะห์สถานการณ์ แนวโน้มในการเสนอแนวทางพัฒนา การเกษตรของท้องถิ่น และการดำเนินงานที่มีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ผู้บริหารของกระทรวง เกษตรและสหกรณ์สามารถใช้ประโยชน์จากข้อมูลในการตัดสินใจเชิงนโยบายให้เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรม นอกจากนี้หน่วยงานต่างๆ ในสังกัด กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลเพื่อใช้บูรณาการการทำงานร่วมกัน ขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ให้บรรลุเป้าหมาย

ดังนั้น โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง จึงถูกจัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลที่สำคัญ อาทิ ข้อมูลปริมาณและมูลค่าการผลิต แหล่งผลิต กระบวนการผลิต มาตรฐานคุณภาพ ช่องทางการตลาด ข้อมูลพื้นฐานและข้อมูลรายได้เกษตรกร (ก่อน-หลัง) เข้าร่วมโครงการ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมสินค้าเกษตรให้สามารถ

แข่งขันได้อย่างยั่งยืน สามารถสร้างรายได้ให้เกษตรกรเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ การจัดเก็บข้อมูลดังกล่าว จะช่วยสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ด้านเกษตรกรรมถึงเสริมสร้างขีดความสามารถของเกษตรกรและผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมต่อแนวโน้มของตลาดและความต้องการของผู้บริโภค อันจะนำไปสู่นำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของประเทศให้เข้มแข็งตามเจตนารมณ์ของรัฐบาล “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” อย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อพัฒนาการเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงระดับพื้นที่
- 2.2 เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลเชิงพื้นที่ ให้สามารถใช้ประโยชน์ต่อเนื่องในการขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง และเพิ่มประสิทธิภาพการบูรณาการทำงานร่วมกัน

3. เป้าหมาย

- 3.1 จำนวนท้องถิ่นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น (ปี พ.ศ. 2569)
- 3.2 มีฐานข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ชุด

หมายเหตุ : กำหนดให้แต่ละจังหวัดมีสินค้าอย่างน้อย 1 สินค้า

4. ขั้นตอนการดำเนินงาน

4.1 การชี้แจงการดำเนินงานโครงการฯ

คณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง กำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง และชี้แจงรายละเอียดโครงการฯ ปี 2569 ให้กับคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

4.2 การคัดเลือกพื้นที่และพิจารณาสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP : Single Command Province) ดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงตามหลักเกณฑ์ของโครงการฯ และแจ้งผลการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง “พื้นที่ใหม่ : พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569” ให้คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้านรับทราบ ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 ธันวาคม 2568

คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้านรับทราบผลการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงและเสนอผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ ในการกลั่นกรองและพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการคัดเลือก

คณะกรรมการบริหารนโยบายฯ พิจารณาให้ความเห็นชอบการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2568

4.3 การจัดทำหรือทบทวน แผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า

ฝ่ายเลขานุการฯ (กนท.) แจ้งให้หน่วยงานเจ้าภาพสินค้าในพื้นที่รับทราบ พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (ตั้งแต่ปี 2567-2569) ผ่านกลไก SCP และให้ร่วมกันระหว่างหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้ากับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้ประสานงาน ดำเนินการ

- จัดทำหรือทบทวน แผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า
 - พื้นที่ใหม่: จัดทำแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการรายสินค้า สำหรับพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569
 - พื้นที่ต่อเนื่อง: พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ให้ดำเนินการทบทวนหรือปรับปรุงแผนเพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมถึงกิจกรรมที่จำเป็นต่อการยกระดับสินค้าอย่างต่อเนื่อง
- จัดทำรายละเอียดข้อมูลสินค้าที่เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปี 2567-2569 เพื่อเตรียมในการจัดเก็บข้อมูลผ่านระบบบันทึกข้อมูลสารสนเทศ

4.4 การดำเนินงานตามแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการรายสินค้า

ดำเนินการตามแผนพัฒนารายสินค้า หรือ แผนปฏิบัติการรายสินค้า action plan และมีการบันทึกข้อมูลสินค้าในระบบ

หน่วยงานเจ้าภาพ : รายสินค้า (เกษตร/ปศุสัตว์/ประมง)

หน่วยงานประสานงาน : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

หน่วยงานสนับสนุน : หน่วยงานภายในและภายนอกสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.5 การติดตามและรายงานผล

- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด รายงานแผนปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณในระบบ MBUD เป็นรายเดือน และในระบบบันทึกข้อมูลสารสนเทศ
- หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้านำระดับพื้นที่ รายงานความก้าวหน้า ต่อ SCP
- SCP ติดตามการดำเนินงานในพื้นที่และให้คำแนะนำปรึกษาข้อเสนอแนะ
- SCP รายงานต่อ ผู้ตรวจราชการ กษ. และ อ.พ.ก. จังหวัด (หากมีประเด็นเกี่ยวข้อง)
- คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้าน รายงานต่อคณะกรรมการบริหารฯ

4.6 ประเมินผลโครงการ (ตามตัวชี้วัด) สรุปผลและรายงานต่อคณะกรรมการบริหาร นโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ประเมินผลโครงการ (ตามตัวชี้วัด) ติดตามข้อมูลผลการดำเนินงานภาพรวม (ด้านพืช ปศุสัตว์ และประมง) ข้อมูลตามตัวชี้วัดโครงการและให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

- ฝ่ายเลขานุการฯ (กนท.) สรุปผลการดำเนินงานภาพรวมเสนอต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5. ตัวชี้วัด

5.1 เชิงปริมาณ :

1. มีจำนวนท้องถิ่นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น (ปี พ.ศ. 2569)
2. มีฐานข้อมูลสำหรับการเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ชุด

5.2 เชิงคุณภาพ :

มีข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงระดับพื้นที่ ที่เป็นเอกภาพ และเป็นปัจจุบัน ในการกำหนดแนวทางพัฒนาการขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงที่สนับสนุนการบรรลุนโยบายหลักของรัฐบาลด้านการสร้างรายได้ภาคการเกษตร โดยใช้หลักการตลาดนำนวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้

6. ผลผลิต (Output)

มีท้องถิ่นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจและบริการเชิงสร้างสรรค์ / ด้านปศุสัตว์ / ด้านประมง ไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น ในปี พ.ศ. 2569

7. ผลลัพธ์ (Outcome)

7.1 มีการใช้ประโยชน์จากข้อมูลในส่งเสริมและสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ทำให้สามารถวัดความสำเร็จของเป้าหมายด้านรายได้ของโครงการฯ ได้อย่างเป็นรูปธรรม

7.2 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีรายได้เพิ่มขึ้น

8. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

8.1 รายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ เพิ่มขึ้น 3 เท่าในปี 2570

8.2 ภาครัฐใช้เป็นข้อมูลประกอบการเสนอแนะเชิงนโยบาย การดำเนินงานที่มีส่วนร่วมแนวทางการเพิ่มศักยภาพการผลิตและการตลาด ในการกำหนดแนวทางพัฒนาการเกษตรของท้องถิ่น ให้เกิดขึ้นได้อย่างชัดเจน มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ และเกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมอย่างแท้จริง

8.3 เพิ่มขีดความสามารถในการพัฒนาภาคการผลิต ยกกระดับคุณภาพ มาตรฐานสินค้าและบริการ และส่งเสริมอาชีพเกษตรกรแบบยั่งยืนทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

9. ผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

9.1 กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูงในระบบที่มีความปลอดภัย ได้มาตรฐาน

9.2 สามารถสร้างรายได้และพัฒนาคุณภาพชีวิตให้กับเกษตรกรให้พึ่งพาและจัดการตนเองได้

9.3 สินค้าเกษตรมูลค่าสูงสามารถแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรที่สอดคล้องกับศักยภาพการผลิตของเกษตรกรในพื้นที่ระดับท้องถิ่นได้

10. ระยะเวลาดำเนินการ

ตุลาคม 2568 - กันยายน 2569

11. หน่วยงานรับผิดชอบ

หน่วยงานหลัก	: สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
หน่วยงานร่วมดำเนินการ	: กรมส่งเสริมการเกษตร กรมประมง กรมปศุสัตว์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ กรมการข้าว กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
หน่วยงานสนับสนุน	: กรมชลประทาน การยางแห่งประเทศไทย สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ องค์การตลาดเพื่อเกษตรกร องค์การสะพานปลา องค์การส่งเสริมกิจการโคนมแห่งประเทศไทย สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน)

1. กลไกการบริหารโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

1.1 ส่วนกลาง

1) คณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น

1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

องค์ประกอบ

ประธาน : รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ที่ได้รับมอบหมาย

รองประธาน : หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ฝ่ายเลขานุการ : ผู้อำนวยการกองนโยบายเทคโนโลยีเพื่อการเกษตรและเกษตรกรรม
ยั่งยืน สป.กษ.

ผู้อำนวยการศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หน้าที่และอำนาจ

1. กำหนดกรอบแนวทางการขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
2. ให้ความเห็นชอบการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง
3. กำกับ ติดตาม และให้คำแนะนำปรึกษา ข้อเสนอแนะการแก้ไขปัญหาอุปสรรค
4. สรุปและรายงานความก้าวหน้าต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2) คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น

1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์

องค์ประกอบ

ประธาน : อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร

ฝ่ายเลขานุการ : รองอธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร ที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่และอำนาจ

1. พิจารณาคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ รวมถึงจัดทำแนวทางการดำเนินงานหรือขั้นตอนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

2. จัดทำและนำแผนพัฒนารายสินค้าหรือพัฒนาสินค้าเกษตร ด้านพืชแมลงเศรษฐกิจ และบริการเชิงสร้างสรรค์ สู่การปฏิบัติ
3. ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

3) คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านปศุสัตว์

องค์ประกอบ

ประธาน : อธิบดีกรมปศุสัตว์

ฝ่ายเลขานุการ : รองอธิบดีกรมปศุสัตว์ ที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่และอำนาจ

1. พิจารณาคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านปศุสัตว์ รวมถึงจัดทำแนวทางการดำเนินงานหรือขั้นตอนให้เป็นที่มาวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
2. จัดทำและนำแผนพัฒนารายสินค้าหรือพัฒนาสินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ สู่การปฏิบัติ
3. ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

4) คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านประมง

องค์ประกอบ

ประธาน : อธิบดีกรมประมง

ฝ่ายเลขานุการ : รองอธิบดีกรมประมง ที่ได้รับมอบหมาย

หน้าที่และอำนาจ

1. พิจารณาคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ด้านประมง รวมถึงจัดทำแนวทางการดำเนินงานหรือขั้นตอนให้เป็นที่มาวัตถุประสงค์ เพื่อเสนอขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
2. จัดทำและนำแผนพัฒนารายสินค้าหรือพัฒนาสินค้าเกษตร ด้านประมง สู่การปฏิบัติ
3. ติดตามและรายงานผลการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

1.2 ส่วนภูมิภาค

1) คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

องค์ประกอบ

ประธาน : เกษตรและสหกรณ์จังหวัด

รองประธาน : เกษตรจังหวัด

ฝ่ายเลขานุการ : หัวหน้ากลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด

อำนาจหน้าที่

1. ศึกษา วิเคราะห์ทิศทางการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัดที่เชื่อมโยงทิศทางการพัฒนาระดับประเทศ ภาค และกลุ่มจังหวัด เพื่อจัดทำแผนพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด และแผนปฏิบัติการประจำปี เสนอคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัดพิจารณา

2. วิเคราะห์ จัดทำแนวทาง และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย/โครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในระดับจังหวัด

3. รวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด รวมทั้งวิเคราะห์สถานการณ์ปริมาณและราคาสินค้าเกษตรของจังหวัด

4. ติดตาม ปัญหาภาคการเกษตรและสหกรณ์ของจังหวัด เสนอแนวทางป้องกันและเตรียมการแก้ไขปัญหาและสนับสนุนการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรเร่งด่วน เพื่อบรรเทาเหตุและดำเนินการช่วยเหลือ

5. บูรณาการ บริหารจัดการแผนงาน โครงการ งบประมาณ และทรัพยากรของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงที่อยู่ในจังหวัด เพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานของส่วนราชการในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์และสร้างความร่วมมือกับภาคส่วนอื่นที่เกี่ยวข้อง

6. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด

7. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการ หรือคณะทำงานได้ตามความจำเป็นและความเหมาะสม

8. เชิญหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสารและข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

9. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

2) คณะทำงานขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับอำเภอ

องค์ประกอบ

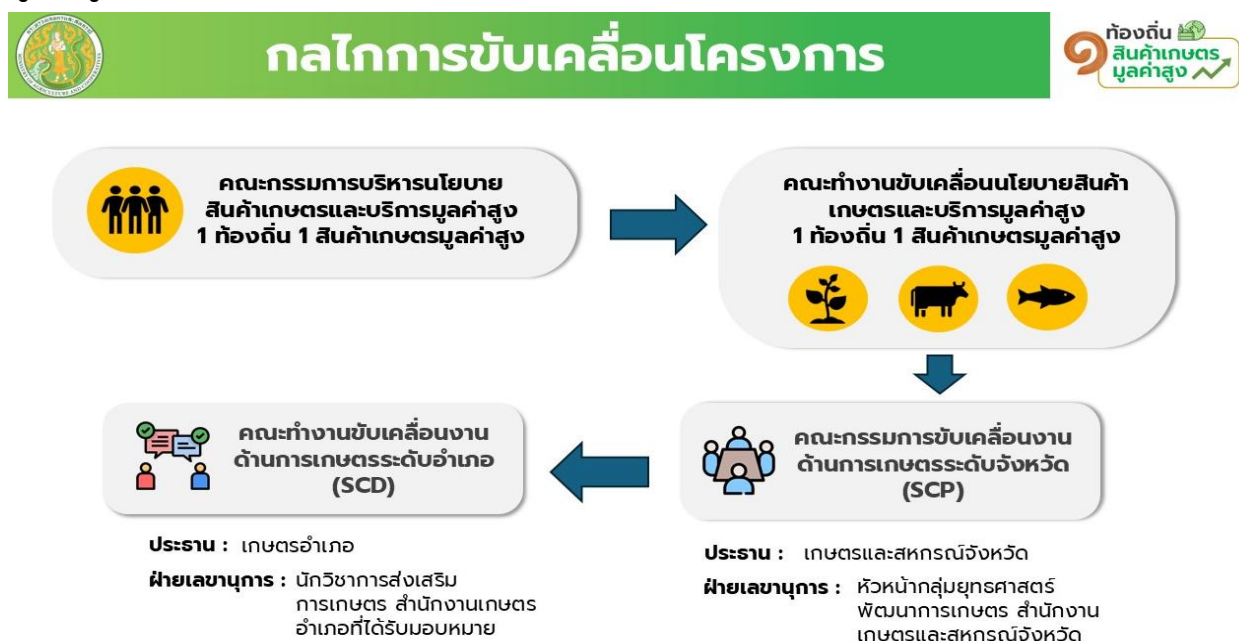
ประธาน : เกษตรอำเภอ

ฝ่ายเลขานุการ : นักวิชาการส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเกษตรอำเภอที่ได้รับมอบหมาย

อำนาจหน้าที่

1. จัดทำแนวทางการสร้างการรับรู้ ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายต่าง ๆ ในพื้นที่ และสนับสนุนการขับเคลื่อนนโยบาย/โครงการสำคัญของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. กำหนดขอบเขตและแนวทางการเก็บข้อมูลด้านการเกษตรและสหกรณ์ของอำเภอรวมทั้ง ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล
3. ติดตามและรายงานสถานการณ์ที่มีผลกระทบต่อเกษตรของอำเภอ และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาภาคการเกษตรเร่งด่วน
4. รายงานผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานต่อคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด
5. เชิญหน่วยงานหรือผู้ที่เกี่ยวข้องมาให้ข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะ รวมทั้งจัดส่งเอกสารและข้อมูลในส่วนที่เกี่ยวข้องตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร
6. ปฏิบัติงานอื่นตามที่ได้รับมอบหมาย

ภาพที่ 1 กลไกการขับเคลื่อนโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

2 การขับเคลื่อนงานของหน่วยงาน

2.1) ส่วนกลาง : เน้นการกำกับดูแล การตัดสินใจเชิงนโยบาย การให้ความเห็นชอบ และการบูรณาการแผนงาน เพื่อขับเคลื่อนโครงการฯ ให้บรรลุเป้าหมาย

2.1.1) การชี้แจงการดำเนินงานโครงการฯ

ประธานคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง จัดประชุมเพื่อชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงให้กับคณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทั้ง 3 ด้าน (ด้านพืช แมลงเศรษฐกิจและบริการเชิงสร้างสรรค์ / ด้านปศุสัตว์ / ด้านประมง) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องระดับพื้นที่ อาทิ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

2.1.2) การคัดเลือกพื้นที่และให้ความเห็นชอบ

คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้าน รับทราบผลการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจากคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP : Single Command Province) แล้วเสนอผลการคัดเลือกต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ ในการกลั่นกรองและพิจารณาให้ความเห็นชอบผลการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพื้นที่ใหม่ : พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 ธันวาคม 2568

2.1.3) การจัดทำหรือทบทวน แผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า และบูรณาการการดำเนินงาน

ฝ่ายเลขานุการฯ (กนท.) แจ้งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด รับทราบผลการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพื้นที่ใหม่และพื้นที่ต่อเนื่อง (ตั้งแต่ปี 2567 - 2569)

คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้าน แจ้งให้หน่วยงานเจ้าภาพสินค้าในพื้นที่รับทราบ พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงทั้งพื้นที่ใหม่และพื้นที่ต่อเนื่อง (ตั้งแต่ปี 2567 - 2569) และให้มีการจัดทำหรือทบทวน แผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้าพร้อมทั้งให้การสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงตามที่เสนอมา โดย

○ พื้นที่ใหม่ : จัดทำแผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า สำหรับพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

○ พื้นที่ต่อเนื่อง: พื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงที่เข้าร่วมโครงการฯ ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567-2568 ให้ดำเนินการทบทวนหรือปรับปรุงแผน เพื่อให้ครอบคลุมกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมถึงกิจกรรมที่จำเป็นต่อการยกระดับสินค้าอย่างต่อเนื่อง

2.1.4) การรายงานผลการดำเนินงาน

คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายฯ ทั้ง 3 ด้าน รายงานผลการดำเนินงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ ในคราวการประชุมคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ ทุกครั้ง

2.1.5) การติดตามผลและการกำกับทิศทางนโยบาย

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ดำเนินการลงพื้นที่เก็บข้อมูลและติดตามผลการดำเนินงาน ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการดำเนินงานโครงการฯ ซึ่งวิธีการติดตามเป็นการรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง และรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มเกษตรกรตัวอย่างและเกษตรกรตัวอย่างที่เป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) เป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ตามประเด็นที่กำหนด รวมทั้งมีการเสนอแนะทิศทาง แนวโน้มของสินค้าแต่ละชนิดภายใต้โครงการฯ รวมถึงให้ข้อมูลสำคัญแก่ผู้บริหารเพื่อใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงนโยบายการขับเคลื่อนต่อไป

2.2) ส่วนภูมิภาค : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการคัดเลือกสินค้า การจัดทำแผน และการบริหารจัดการข้อมูล เพื่อสนับสนุนเป้าหมายของโครงการฯ

2.2.1) การรับทราบ การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดร่วมกับคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP : Single Command Province) รับฟังการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 รวมถึงหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง จากคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานในพื้นที่

2.2.2) การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดดำเนินการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเข้าร่วมโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ภายใต้หลักเกณฑ์ของโครงการฯ ผ่านกลไกของ SCP และรายงานผลให้ กนท. เพื่อรวบรวมและแจ้งหน่วยงานหลักทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพืชแมลงเศรษฐกิจและบริการเชิงสร้างสรรค์ ด้านปศุสัตว์ และด้านประมง รับทราบ **ทั้งนี้ขอให้ดำเนินการคัดเลือกให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 12 ธันวาคม 2568**

2.2.3) การจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและบูรณาการร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าระดับพื้นที่ ในการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า

o พื้นที่ใหม่ (ปี 2569) : จัดทำแผนฉบับใหม่โดยมุ่งเน้นการสร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

o พื้นที่ต่อเนื่อง (ปี 2567–2568) : ทบทวนและปรับปรุงแผนให้ครอบคลุมกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมถึงกิจกรรมที่จำเป็นต่อการยกระดับสินค้าให้ต่อเนื่อง

2.2.4) การดำเนินงานและบริหารจัดการข้อมูล

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นหน่วยประสานหลักในการกำกับดูแลให้หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในพื้นที่ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงให้ครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน ทั้งในพื้นที่ใหม่ (ปี 2569) และพื้นที่ต่อเนื่อง (ปี 2567–2568) ตามกรอบการจัดเก็บของโครงการ เช่น ข้อมูลปริมาณและมูลค่าการผลิต, มาตรฐานคุณภาพ, ช่องทางการตลาด, รายได้เกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ เป็นต้น

โดยให้ผู้บันทึกข้อมูลหลัก คือ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ร่วมกับหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้านั้น ๆ ทั้งในพื้นที่ใหม่และพื้นที่ต่อเนื่อง หรือตามบริบทของพื้นที่

2.2.5) การติดตามและรายงานผล

สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินงานในพื้นที่ ทั้งพื้นที่ใหม่และพื้นที่ต่อเนื่อง พร้อมทั้ง

- รายงานแผนปฏิบัติงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณผ่านระบบ MBUD เป็นรายเดือน และระบบสารสนเทศของโครงการฯ

- รายงานผลความก้าวหน้าต่อคณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) และผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

2.3) หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในระดับจังหวัด หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าระดับพื้นที่ (เช่น สำนักงานเกษตรจังหวัด, สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด, สำนักงานประมงจังหวัด, สำนักงานสหกรณ์จังหวัด, ศูนย์วิจัยข้าว, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร, ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ เป็นต้น) มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเชิงเทคนิค การใช้ข้อมูล นวัตกรรมเทคโนโลยี และสนับสนุนข้อมูล โดยทำงานร่วมกับสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นหลัก

2.3.1) การรับทราบ การชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ

ร่วมกับ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และ SCP รับฟังการชี้แจงแนวทางการดำเนินงานโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 และหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง เพื่อให้เข้าใจทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน

2.3.2) สนับสนุนการคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ หรือข้อมูลพื้นฐานของสินค้าในพื้นที่เพื่อใช้ประกอบในการคัดเลือกพื้นที่และพิจารณาสินค้าเกษตรมูลค่าสูงตามเป้าหมายที่กำหนด พื้นที่ใหม่ปี 2569 ไม่น้อยกว่า 150 ท้องถิ่น

2.3.3) การจัดทำหรือทบทวน แผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า

ร่วมกับ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด ในการจัดทำหรือทบทวนแผนพัฒนา/แผนปฏิบัติการรายสินค้า โดยใช้ข้อมูลทางวิชาการ หรือข้อมูลของสินค้าจากหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในระดับจังหวัดเป็นหลัก เพื่อให้แผนมีความถูกต้อง เหมาะสม และสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

- พื้นที่ใหม่ ปี 2569: ร่วมจัดทำแผนฯ ที่มุ่งเน้นการสร้างสินค้าเกษตรมูลค่าสูง โดยใส่รายละเอียดกิจกรรมทางเทคนิคเฉพาะด้าน
- พื้นที่ต่อเนื่อง ปี 2567-2568: ร่วมทบทวนและปรับปรุงแผนฯ ให้ครอบคลุมกิจกรรมที่ยังไม่ได้ดำเนินการ รวมถึงกิจกรรมทางวิชาการที่จำเป็นต่อการยกระดับสินค้าอย่างต่อเนื่อง อาทิ พัฒนาการผลิต การแปรรูป การตลาดของสินค้า

2.3.4) การดำเนินการตามแผนและการจัดการข้อมูลภาคสนาม

รับผิดชอบและดำเนินการตามแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการรายสินค้า ที่ได้รับมอบหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าหลัก โดยขับเคลื่อนให้เป็นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงตามกรอบระยะเวลา ทั้งในพื้นที่ใหม่และพื้นที่ต่อเนื่อง

อำนวยความสะดวกและรวบรวมข้อมูลสำคัญ ของสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง (เช่น ข้อมูลปริมาณ/มูลค่าการผลิต, มาตรฐานคุณภาพ, ช่องทางการตลาด, ข้อมูลรายได้เกษตรกรก่อน/หลัง เป็นต้น) เพื่อมอบให้ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด เป็นผู้บันทึกข้อมูล ในระบบตามกรอบการจัดเก็บข้อมูลของโครงการฯ อย่างครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน

2.3.5) การติดตามและรายงานผล

ร่วมกับ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และ SCP ลงพื้นที่ติดตามการดำเนินงาน ให้คำปรึกษา และข้อเสนอแนะทางวิชาการเพื่อแก้ไขปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในการผลิตสินค้า

รายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน (ตามกิจกรรมที่รับผิดชอบ) และการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร (ถ้ามี) ผ่าน สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และ SCP เพื่อใช้ในการรายงานต่อ คณะอนุกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) และ ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามรอบระยะเวลาที่กำหนดต่อไป

3. หลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

3.1 หลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

การคัดเลือกสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ภายใต้โครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ดำเนินการภายใต้กรอบแนวทางเดียวกันทั่วประเทศ เพื่อให้การพัฒนาเป็นไปอย่างมีเป้าหมายและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ โดยให้พิจารณาสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง **ที่เข้าหลักเกณฑ์ที่ระบุไว้ข้อใดข้อหนึ่ง** จากหลักเกณฑ์ ดังนี้

1) อยู่ในกลุ่ม “14 ชนิดสินค้า” ซึ่งเป็นสินค้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดให้เป็นสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงที่มีศักยภาพในการพัฒนา ทั้งด้านเศรษฐกิจ คุณภาพ และตลาด ประกอบด้วย ได้แก่ ข้าว กาแฟ กุ้ง โคเนื้อ ทุเรียน ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลัง ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ลำไย ถั่วเหลือง โกโก้ ไข่เนื้อ และหม่อนไหม

2) เป็นสินค้าที่อยู่ในพื้นที่ดำเนินโครงการขับเคลื่อนการเกษตรระดับหมู่บ้านสู่การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ที่มีผลการดำเนินงานที่ชัดเจน มีโครงสร้างพื้นฐานรองรับ และสามารถต่อยอดสู่การพัฒนาเชิงพาณิชย์ได้

3) เป็นสินค้าที่ได้รับการส่งเสริมจากหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เช่น ศูนย์เครือข่ายปราชญ์ชาวบ้าน โครงการ 1 ตำบล 1 กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ กลุ่มเกษตรกรทฤษฎีใหม่ตำบลต้นแบบ โครงการสินค้าเกษตรชีวภาพ โครงการพัฒนาเกษตรกรรมยั่งยืน เป็นต้น

4) เป็นสินค้าที่มีศักยภาพในพื้นที่ โดยพิจารณาจากความเหมาะสมของสภาพพื้นที่ ทรัพยากรธรรมชาติ ความพร้อมของเกษตรกรและชุมชนท้องถิ่น รวมถึงการมีตลาดรองรับอย่างต่อเนื่อง ทั้งในระดับจังหวัด ภูมิภาค และระดับประเทศ หรือเป็นสินค้าเกษตรที่จังหวัดให้ความสำคัญตามจุดเน้นทางยุทธศาสตร์ของจังหวัด (Positioning)

5) เป็นสินค้าเกษตรที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) หรือมีคุณลักษณะพิเศษเฉพาะถิ่น สะท้อนเอกลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ชุมชน เช่น ข้าวหอมมะลิทุ่งกุลาร้องไห้ ทุเรียนป่าละอู มะม่วงน้ำดอกไม้ศรีสะเกษ กาแฟดอยช้าง เป็นต้น

6) เป็นสินค้าที่สามารถพัฒนาและยกระดับได้ในระยะเวลาอันเหมาะสม เช่น มีหน่วยงานเจ้าภาพหรือภาคเอกชนร่วมพัฒนา มีเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมรองรับ และมีแนวโน้มขยายผลทางเศรษฐกิจได้อย่างยั่งยืน

7) เป็นสินค้าเชิงสร้างสรรค์ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงเกษตร

3.2 วิธีการคัดเลือกสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

1) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด ประธานคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ชี้แจงการคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายตามหลักเกณฑ์ในการพิจารณาสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงเข้าร่วมโครงการให้แก่คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) หรือผู้แทน

2) หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในพื้นที่ อาทิ สำนักงานเกษตรจังหวัด สำนักงานประมงจังหวัด สำนักงานปศุสัตว์จังหวัด สำนักงานสหกรณ์จังหวัด ศูนย์วิจัยข้าว ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตร ศูนย์หม่อนไหมเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พิจารณาคัดเลือกพื้นที่เป้าหมายและสนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ ข้อมูลพื้นฐานของสินค้า เพื่อใช้ประกอบการเสนอพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง พื้นที่ใหม่ ปี 2569 ในที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)

3) ฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ SCP ตรวจสอบข้อมูลและประเมินพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อเสนอในที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) พิจารณาและให้ความเห็นชอบพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพื้นที่ใหม่ปี 2569

4) ที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP) ให้ความเห็นชอบพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงพื้นที่ใหม่ปี 2569 และมอบหมายฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการ SCP แจ้งผลการพิจารณาคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูงจากกลไก SCP ให้ กท. ภายในวันที่ 12 ธันวาคม 2568

4. กรอบแนวทางการคัดเลือกและจำแนกประเภทกลุ่มสินค้าและบริการ

4.1 กลุ่มที่ 1 กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูงเพื่อส่งออก : เป็นสินค้าที่มีการรวมกลุ่มกันผลิตรวมกลุ่มกันจำหน่าย โดยมีผลผลิตสู่ตลาดต่างประเทศและตลาดภายในประเทศ

แนวทางการขับเคลื่อน :

- 1) พัฒนาสินค้าที่มีคุณภาพตามมาตรฐานการส่งออก
- 2) ขยายตลาดและขยายฐานการผลิตเพื่อการส่งออก
- 3) สนับสนุนกลไกการรวบรวม การคัดบรรจุ การขนส่งเพื่อการส่งออก
- 4) อำนวยความสะดวกการตรวจรับรองมาตรฐาน มาตรการทางภาษี การขนส่งสินค้าข้ามแดน

4.2 กลุ่มที่ 2 กลุ่มสินค้าเกษตรมูลค่าสูง : มีการแปรรูปเป็นสินค้าที่มีตลาดภายในประเทศมีการจำหน่ายเป็นผลผลิตโดยตรงหรือมีการแปรรูป ซึ่งถือเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการจะส่งออกสูง

แนวทางการขับเคลื่อน :

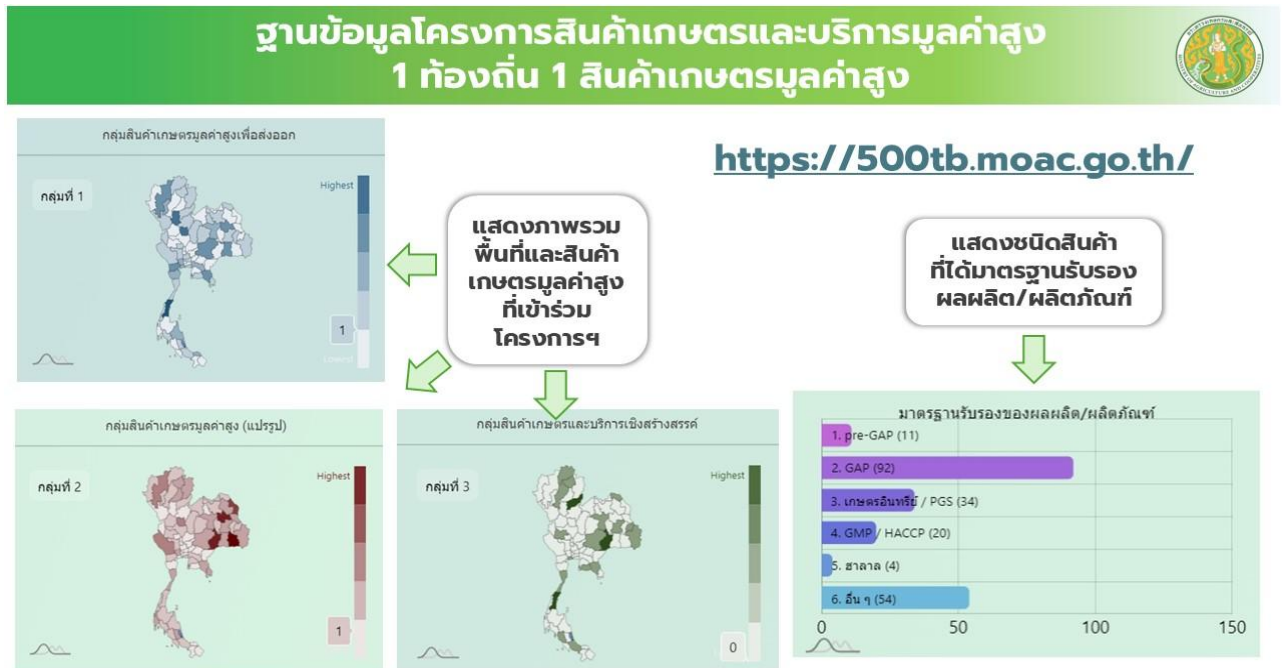
- 1) พัฒนากระบวนการผลิตและการแปรรูป โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อยกระดับห่วงโซ่มูลค่าให้สูงขึ้น
- 2) ส่งเสริมการผลิตอาหาร Future Food และ Function Food
- 3) บูรณาการความร่วมมือกับสถาบันการศึกษา และองค์กรภาครัฐอื่นๆ เพื่อนำงานวิจัยสู่การถ่ายทอด
- 4) ส่งเสริมการตลาดภายในประเทศ ทั้งออนไลน์ และออฟไลน์

4.3 กลุ่มที่ 3 กลุ่มสินค้าเกษตรและบริการเชิงสร้างสรรค์ : เป็นสินค้าสะท้อนเอกลักษณ์และเสน่ห์ชุมชนเป็นแหล่งท่องเที่ยว สามารถยกระดับและสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจของชุมชน

แนวทางการขับเคลื่อน :

- 1) ส่งเสริมการผลิต การตลาด สินค้า GI พืชสมุนไพร อาหารท้องถิ่น
- 2) ยกระดับเพิ่มมูลค่าผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนให้เป็นการท่องเที่ยวเชิงอาหาร (Gastronomy Tourism) และท่องเที่ยวเชิงเกษตร

5. การรายงานผลการดำเนินงาน

การรายงานผลการดำเนินงานของโครงการสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ให้ดำเนินการโดยครอบคลุมทั้งพื้นที่ต่อเนื่อง (ปี 2567–2568) และพื้นที่ใหม่ (ปี 2569) เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ของโครงการในภาพรวม โดยมีแนวทางดังนี้

5.1 หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในระดับจังหวัด (ด้านพืช ปศุสัตว์ ประมง และบริการเชิงสร้างสรรค์)

- รายงานผลการดำเนินงานตามกิจกรรมในแผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการรายสินค้า ทั้งในพื้นที่ต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)
- รายงานผลการใช้จ่ายงบประมาณและผลผลิตที่เกิดขึ้น ทั้งในพื้นที่ต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ ผ่านที่ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)
- สรุปรายปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ทั้งในพื้นที่ต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ เพื่อส่งให้สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.จว.)

5.2 สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.จว.)

- รวบรวมรายงานจากหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าในจังหวัด
- สรุปรายภาพรวมการดำเนินงานและผลการใช้จ่ายงบประมาณผ่านระบบ MBUD เป็นรายเดือน

- รายงานผลความก้าวหน้าให้คณะกรรมการพัฒนาการเกษตรและสหกรณ์ระดับจังหวัด (อ.พ.ก.) และผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

5.3 คณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (SCP)

- ติดตามผลการดำเนินงานในพื้นที่ต่อเนื่องและพื้นที่ใหม่ ให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย
- รายงานผลต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง

5.4 คณะทำงานขับเคลื่อนนโยบายระดับส่วนกลาง

- รวบรวมรายงานจาก SCP และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปผลต่อ คณะกรรมการบริหารนโยบายสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทุกไตรมาส

6. การติดตามและประเมินผลโครงการฯ

การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 ให้ดำเนินการโดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ของโครงการทั้งในระดับพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่ โดยมีแนวทางดังนี้

6.1 การติดตามผลการดำเนินงาน

- ดำเนินการติดตามความก้าวหน้ารายไตรมาส (ม.ค. / เม.ย. / ก.ค. / ต.ค.)
- เก็บรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้า สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด และกลุ่มเกษตรกรในพื้นที่
- ใช้เครื่องมือ เช่น แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
- วิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ ปัญหา และแนวทางการปรับปรุง

6.2 การประเมินผลตามตัวชี้วัดโครงการ

- สศก. เป็นหน่วยงานหลักในการประเมิน โดยวัดจาก
- จำนวนท้องถิ่นสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (Output)
- การเพิ่มรายได้ของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (Outcome)
- ดึงข้อมูลจากระบบ 500tb เพื่อวิเคราะห์ความเปลี่ยนแปลงของรายได้เงินสดสุทธิของเกษตรกรก่อนและหลังเข้าร่วมโครงการ
- จัดทำรายงานผลการประเมินเสนอต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ และผู้ตรวจราชการกระทรวง

6.3 การประสานและสนับสนุนข้อมูลจากพื้นที่

- กษ.จว. และ SCP สนับสนุนการจัดเก็บและส่งข้อมูลที่ถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบันให้ สศก.

- หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้าให้ข้อมูลทางเทคนิคและผลการดำเนินงานในพื้นที่เดิม และพื้นที่ใหม่ เพื่อใช้ประกอบการวิเคราะห์

7. การสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน

เพื่อใช้ข้อมูลเป็นฐานในการปรับปรุงนโยบายและวางแผนการดำเนินงานในปีต่อไป ให้มีการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายจากข้อมูลผลการดำเนินงานทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศ ดังนี้

7.1 การรวบรวมข้อมูล

- สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นผู้รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานจากหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้า ทั้งพื้นที่เดิมและใหม่

- รวมถึงข้อมูลรายได้เกษตรกร มูลค่าการผลิต มาตรฐานสินค้า และช่องทางการตลาด

7.2 การวิเคราะห์ข้อมูลและจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย

- สศก. วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากระบบ 500tb และข้อมูลภาคสนาม เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการ

- สป.กษ. และกนท. สังเคราะห์ผลการดำเนินงานเสนอแนวทางปรับปรุงและขยายผลการดำเนินโครงการในปีงบประมาณถัดไป

7.3 ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ

- ได้ข้อมูลเชิงประจักษ์เกี่ยวกับประสิทธิผลของโครงการในพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่
- มีข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการยกระดับสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูงในระดับจังหวัดและระดับประเทศ

ตารางที่ 1 : แนวทางการรายงานผล การติดตามผล และการสรุป วิเคราะห์ข้อมูลโครงการ

หัวข้อ	รายละเอียดแนวทางการดำเนินงาน	หน่วยงานหลัก/ผู้รับผิดชอบ	พื้นที่ดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ
1. การรายงานผลการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - รายงานผลการดำเนินงานของทุกหน่วยงานในระดับจังหวัดผ่านระบบสารสนเทศกลาง (500tb.moac.go.th) และระบบ MBUD เป็นรายเดือน - รายงานครอบคลุมทั้งพื้นที่เดิม (ปี 2567-2568) และพื้นที่ใหม่ (ปี 2569) - สรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะจากหน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้า เพื่อรายงานต่อ SCP และกระทรวง 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.จ.) - หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้า (พืช ปศุสัตว์ ประมง บริการเชิงสร้างสรรค์) - คณะกรรมการ SCP จังหวัด 	พื้นที่เดิม และ พื้นที่ใหม่	มีรายงานผลการดำเนินงานและรายงานความก้าวหน้ารายเดือนที่ต้อง ครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน
2. การติดตามและประเมินผลโครงการฯ	<ul style="list-style-type: none"> - ดำเนินการติดตามผลทุกไตรมาส โดยเก็บข้อมูลจากหน่วยงานในพื้นที่และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ประเมินผลตามตัวชี้วัด เช่น จำนวนพื้นที่ / สินค้าเกษตรมูลค่าสูง (Output) และการเพิ่มรายได้เกษตรกร (Outcome) - ใช้ข้อมูลจากระบบ 500tb และข้อมูลภาคสนามเพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ - สรุปและเสนอรายงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) - กษ.จ. และ SCP จังหวัด - หน่วยงานเจ้าภาพรายสินค้า 	พื้นที่เดิม และ พื้นที่ใหม่	ได้ข้อมูลติดตามและผลการประเมินโครงการที่สะท้อนประสิทธิภาพและผลลัพธ์ตามเป้าหมาย
3. การสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงาน	<ul style="list-style-type: none"> - รวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานจากพื้นที่เดิมและพื้นที่ใหม่ เช่น มูลค่าการผลิต รายได้เกษตรกร มาตรฐานสินค้าช่องทางตลาด - วิเคราะห์ข้อมูลโดย สศก. และ สป.กษ. เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย - สังเคราะห์ผลสำเร็จและแนวทางพัฒนาต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัด (กษ.จ.) - สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) - สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (สป.กษ.) 	พื้นที่เดิม และ พื้นที่ใหม่	ได้รายงานวิเคราะห์ผลสำเร็จของโครงการ และข้อเสนอเชิงนโยบายเพื่อการขยายผลในปีถัดไป

8. แผนปฏิบัติงาน

แผนปฏิบัติงานจัดทำขึ้นเพื่อกำหนดกรอบระยะเวลา ขั้นตอน และหน่วยงานที่รับผิดชอบ ในการดำเนินโครงการ “1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569 โดยครอบคลุมตั้งแต่การชี้แจงแนวทาง การคัดเลือกพื้นที่และสินค้า การจัดทำแผน การดำเนินกิจกรรม การติดตามประเมินผล จนถึงการรายงานผลลัพธ์ เพื่อให้การขับเคลื่อนโครงการเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วประเทศ มีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบได้

ตารางที่ 2 : แผนปฏิบัติงานโครงการ 1 ท้องถิ่น 1 สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอนการดำเนินงาน	หน่วยงานหลัก / ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ
1	การประชุมชี้แจงแนวทาง การดำเนินโครงการฯ และหลักเกณฑ์การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง	สำนักงาน ปลัดกระทรวง เกษตรฯ / กองนโยบาย เทคโนโลยีเพื่อการเกษตรฯ	พ.ย. 2568	หน่วยงาน ส่วนกลางและ จังหวัดเข้าใจ แนวทางเดียวกัน
2	การคัดเลือกพื้นที่และสินค้าเกษตรมูลค่าสูง (พื้นที่ใหม่) ผ่านกลไก SCP	สำนักงานเกษตร และสหกรณ์ จังหวัด	พ.ย. – 12 ธ.ค. 2568	พื้นที่และสินค้า ที่มีศักยภาพได้รับการคัดเลือกครบตามเป้าหมาย
3	การจัดทำและทบทวน แผนพัฒนาหรือแผนปฏิบัติการรายสินค้า	กษ.จ. / หน่วยงาน เจ้าภาพรายสินค้า	ม.ค. – มี.ค. 2569	มีแผนพัฒนา รายสินค้า ครบถ้วนและพร้อมดำเนินงาน
4	การดำเนินกิจกรรมตาม แผนพัฒนารายสินค้า / การบันทึกข้อมูลเข้าสู่ระบบ 500tb.moac.go.th	หน่วยงาน เจ้าภาพรายสินค้า / กษ.จ.	เม.ย. – ก.ย. 2569	กิจกรรมขับเคลื่อนสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ดำเนินครบถ้วน
5	การติดตามความก้าวหน้า และการใช้จ่ายงบประมาณ	กษ.จ. / SCP / ผู้ตรวจราชการ กษ.	พ.ย. 2568 – ก.ย. 2569	ได้ข้อมูลติดตาม และข้อเสนอแนะปรับปรุงการดำเนินงาน

ลำดับ	กิจกรรม / ขั้นตอนการดำเนินงาน	หน่วยงานหลัก / ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผลลัพธ์ที่คาดว่าจะได้รับ
6	การประเมินผลโครงการ (ตามตัวชี้วัด) สรุปผลและรายงานต่อคณะกรรมการบริหารนโยบายฯ	- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) - สป.กษ.	ก.ค. – ก.ย. 2569	- รายงานผลการประเมินเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะแนวทางพัฒนา - รายงานสรุปผลโครงการระดับประเทศและข้อเสนอเชิงนโยบาย

หมายเหตุ: แผนปฏิบัติงานสามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมของสถานการณ์ในพื้นที่ โดยคงไว้ซึ่งกรอบเวลาและเป้าหมายหลักของโครงการ เพื่อให้การขับเคลื่อนบรรลุวัตถุประสงค์และผลสัมฤทธิ์ตามที่กำหนดไว้

ภาคผนวก

ความหมายของท้องถิ่น

“ท้องถิ่น” หมายถึง ท้องที่ใดท้องที่หนึ่งโดยเฉพาะ เน้นถึงลักษณะทาง สภาพแวดล้อม ทางภูมิศาสตร์และทางธรรมชาติที่มีความเป็นขอบเขตเฉพาะพื้นที่นั้น ๆ เป็นสำคัญ
ที่มา: พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

ความหมายของสินค้าเกษตร

สินค้าเกษตร (agricultural commodity) หมายถึง ผลผลิตหรือผลิตภัณฑ์ อันเกิดจากการกสิกรรม การประมง การปศุสัตว์ หรือการป่าไม้และผลพลอยได้ของผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ดังกล่าว ที่ใช้บริโภคเป็นอาหาร ใช้เป็นอาหารสัตว์ หรือนำมาแปรรูปเป็นอาหารและอาหารสัตว์
ที่มา: สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ

มาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. 9028 – 2557

<https://www.acfs.go.th/standard/download/TACPRINCIPLES%20AND%20GUIDELINES%20FOR%20SYSTEM%20DESIGN%20AND%20IMPLEMENTATION.pdf>

ความหมายของบริการ

บริการ หมายถึง ปฏิบัติรับใช้หรือให้ความสะดวกต่างๆ

ที่มา: พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ความหมายของสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

สินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง หมายถึง ผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่มีคุณภาพสูงหรือมีมูลค่าเพิ่มจากกระบวนการผลิต ซึ่งอาจรวมถึงพืชผลที่มีคุณสมบัติพิเศษ เช่น ออร์แกนิก สินค้าเกษตรที่มีการแปรรูป หรือบริการที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร เช่น การให้คำปรึกษาด้านการเกษตร หรือบริการส่งสินค้าไปยังตลาดที่มีมูลค่าสูง

- ตัวอย่างของสินค้าเกษตรมูลค่าสูง ได้แก่

1. ผลไม้แปลกใหม่หรือผลไม้เกรดพรีเมียม (เช่น มะม่วงน้ำดอกไม้)
2. พืชผักออร์แกนิก
3. ผลิตภัณฑ์แปรรูป เช่น น้ำผลไม้ หรือซอสที่ทำจากวัตถุดิบท้องถิ่น

- บริการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การฝึกอบรมเกษตรกร การพัฒนาเทคโนโลยีการเกษตรที่

ทันสมัย และการตลาดสินค้าเกษตร

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (OECD) – เอกสารเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและการค้า

ตารางที่ 3 : แสดงตัวอย่างชนิดสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง

ลำดับ	ชนิดสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง	ตัวอย่างสินค้าในพื้นที่	คำอธิบาย / แนวทางการพัฒนา
1	ข้าว	ข้าวหอมมะลิ ข้าวกล้อง ข้าวอินทรีย์	สินค้าหลักของประเทศ พัฒนาให้มีคุณภาพสูง เน้นตลาดเฉพาะ เช่น ข้าว GI หรือข้าวสุขภาพ
2	ผลไม้	ทุเรียน มังคุด ลำไย มะม่วง	เน้นผลไม้คุณภาพส่งออก หรือผลไม้ GI ที่มีชื่อเสียงในพื้นที่
3	พืชผัก	ผักปลอดสาร ผักอินทรีย์ ผักพื้นบ้าน	พัฒนาเป็นผักมาตรฐาน GAP / Organic และเชื่อมโยงตลาดสมัยใหม่
4	สมุนไพร	ขมิ้นชัน กระชายดำ ฟ้าทะลายโจร	ใช้ประโยชน์ด้านสุขภาพและอุตสาหกรรมอาหาร/ยาแปรรูป
5	ไม้ผลเมืองหนาว	สตรอว์เบอร์รี ลูกพลับ บัวย	ส่งเสริมพื้นที่สูงและอากาศเย็น เพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวเชิงเกษตร
6	พืชเครื่องดื่ม	กาแฟ โกโก้ ชา	พัฒนาสู่ผลิตภัณฑ์ Specialty และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์
7	ปศุสัตว์	โคเนื้อ โคนม สุกร เป็ด ไก่	ยกระดับมาตรฐานฟาร์ม ระบบปศุสัตว์ปลอดภัย เน้นคุณภาพและความยั่งยืน
8	ผลิตภัณฑ์นม	นมสด นมพาสเจอร์ไรซ์ ผลิตภัณฑ์จากนม	พัฒนาโรงนมและผลิตภัณฑ์แปรรูป เพิ่มมูลค่าและขยายตลาดในพื้นที่
9	สัตว์น้ำและผลิตภัณฑ์ประมง	กุ้ง ปลานิล ปลากระพง ปลาทับทิม	ส่งเสริมระบบเพาะเลี้ยงมาตรฐาน เพิ่มผลผลิตและลดต้นทุนการผลิต
10	แมลงเศรษฐกิจ	ผึ้ง ครั่ง จิ้งหรีด	ส่งเสริมการผลิตแมลงเพื่ออาหาร / ผลิตภัณฑ์ธรรมชาติ เช่น น้ำผึ้ง ครั่ง
11	ไหมและผลิตภัณฑ์จากไหม	รังไหม เส้นไหม ผ้าไหม	พัฒนาเป็นสินค้าเชิงวัฒนธรรมและสินค้าส่งออกที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่น
12	ผลิตภัณฑ์แปรรูปเกษตร	อาหารพร้อมทาน เครื่องดื่มแปรรูป	เพิ่มมูลค่าจากวัตถุดิบเกษตร ใช้เทคโนโลยีการแปรรูปและบรรจุภัณฑ์สมัยใหม่
13	สินค้าเชิงสร้างสรรค์/ท่องเที่ยวเชิงเกษตร	โฮมสเตย์ ฟาร์มทัวร์ ร้านอาหารท้องถิ่น	เชื่อมโยงสินค้าเกษตรกับการท่องเที่ยว เช่น Gastronomy Tourism
14	บริการทางการเกษตรมูลค่าสูง	ศูนย์เรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ ฟาร์มเทคโนโลยี	ให้บริการความรู้ เทคโนโลยี หรือนวัตกรรมเพื่อยกระดับคุณภาพการผลิต

หมายเหตุ : การคัดเลือกสินค้าเกษตรและบริการมูลค่าสูง ให้พิจารณาศักยภาพของพื้นที่ ความพร้อมของเกษตรกร การตลาดรองรับ และการเป็นสินค้า GI หรือสินค้าที่มีอัตลักษณ์เฉพาะถิ่นที่สามารถต่อยอดสู่เศรษฐกิจมูลค่าสูงของจังหวัดได้